

KLASSIEK

NOVEMBER MUSIC

Internationaal festival voor actuele muziek
5-9/11, Den Bosch

Festival zoekt graag de randen op, en valt er ook weleens overheen.

Een operazangeres staat in een opnamestudio om een jingle op te nemen. Dan wordt plotseling een zak over haar hoofd gegooid en wordt ze afgevoerd in een rolstoel. Het volgende tafereel is een rechtszitting, waarvan nauwelijks een woord is te verstaan, omdat de stemmen van rechter, advocaat en officier door elektronische mangels worden gehaald, die worden aangestuurd door de bewegingen van de musici aan weerskanten van het podium. Als later de zangers *Mi manca la voce* (*Ik heb geen stem meer*) uit Rossini's opera *Mose in Egitto* aanheffen, is dat heel toepasselijk. Alleen heeft de gimmick tegen die tijd volledig zijn kracht verloren.

Ondanks de indrukwekkende hoeveelheid audiovisuele techniek gaat de muziektheatervoorstelling *Buenos Aires* van de Deense componist Simon Steen-Andersen gebukt onder een volstrekt gebrek aan timing en mededeelzaamheid - om nog maar te zwijgen over de wel heel karige muzikale component in de voorstelling.

Dat zijn de risico's die een bezoeker loopt bij November Music, het Bossche festival dat graag de randen opzoekt en er dus ook wel eens overheen valt. Hedendaags klassiek, jazz, wereldmuziek, theater, beeldende kunst, het hoort er allemaal bij, liefst niet in een hokje.

Dat dat ook geweldig kan uitpakken, bewijst de door het festival geëntameerde samenwerking tussen het kwintet van pianist Franz von Chossy en shêngspeler Wu Wei. Dit Chinese mondorgel heeft verbazende mogelijkheden. In handen van een speler van Wu's formaat klinkt het als een aangeblazen accordeon: naast de subtielste buigingen en dynamische nuances, produceert het blaffende akkoorden en snerpende tremolo's. Dat mengt schitterend met de strijkers en de elektronisch verruimde klarinetten van Alex Simu.

Von Chossy's muziek is een eclectische mix van latinritmes, klezmertoonladders, een vleugje pop en een stevige dosis minimal. Dat laatste klinkt vooral door in de wemelende notentapijten die in een groot deel van zijn muziek voor de stuwing zorgen.

Hoewel de minimal music een halve eeuw oud is, blijkt die nog steeds een bron van inspiratie. *No Nights Dark Enough*, een orkeststuk van de IJslandse

Wu Wei

Foto Romi Tweebeeke

componist Valgeir Sigurdsson, heeft raakvlakken met ambient en neominimalisme. De bron, een lied van Dowland, is nauwelijks nog te herkennen in de langgerekte stroom klanken waarin elektronica met wonderlijke kraakgeluiden en zelfs mondharpachtige tokkeltönen voor vervreemding zorgt.

In zijn *The Redundance* voegt de Noorse gitarist Stian Westerhus zich bij de Philharmonie Zuidnederland. Zijn podiumpresentatie valt niet mee, en het stuk ook niet. Onhandig gefiedel met een strijkstok, magere falsetzang, en de overbekende optelmuziek met delay-effecten maken het tot een zeurderig kwartier. Veel spannender zijn de reprises van Rozalie Hirs en Kate Moore.

Roseherte van Hirs is een gestage verkenning van akkoordcombinaties, die door ringmodulatie een surrealistische gloed van boventonen meekrijgen. Het orkest brengt de klanken als aanspoelende golven: de dramatiek zit hem in de verglijdingen van de klank.

Days and Nature van de Australisch-Nederlandse Kate Moore is minimalistisch, maar werkt toe naar een fraaie climax, waarin een groot apparaat met metalen staven begint rond te draaien. Het is een grote broer van de porseleinen lilliputtertjes die ze gebruikt in haar installatie *Bone China*, prachtig klinkende bloempotjes, zachtjes aangeslagen door ronddraaiende trosjes aardewerk. In haar *Synaesthesia Suite* en twee andere stukken voegen zich daar violist Joseph Puglia en zes spelers van Slagwerk Den Haag bij, die onder meer gestemde kommen en schalen bespelen, een soort gamelan uit de keukenafdeling. Ook hier leidt de rondgang langs telkens herhaalde motieven tot muziek die contemplatief is en toch een dwingende lading heeft.

Frits van der Waa

JAZZ ★★★★★

NOVEMBER MUSIC

Marc Ribot Trio
8/11 W2 Poppodium, Den Bosch
Colours Of Improvisation
8/11 Verkadefabriek, Den Bosch

Strijkkwartet Zapp4 en gitarist Marc Ribot: een wonderlijke combinatie die goed uitpakte.

Den Bosch heeft een reputatie wat betreft het samenvoegen van grootheden uit de impro- en jazzwereld. Vorig jaar deelde het Nederlandse strijkkwartet Zapp4 tijdens November Music het podium met de Noorse producer van elektronische muziek Jan Bang. Dit jaar was gitarist Marc Ribot te gast in de Verkadefabriek.

Een wonderlijke combinatie, die zaterdagavond goed uitpakte. Zapp4 speelde nieuw werk dat al snel alle kanten uit schoot. Altviolist Oene van Geel begon tokkelend op zijn instrument waarbij Ribot makkelijk aansluiting kon vinden. Het klankbeeld van vier strijkers met het semi-akoestische geluid van Ribot verschoot vaak van kleur, de speelse composities leken Ribot ook op het lijf geschreven.

Toch leek het alsof de New Yorkse Ribot een meer dienende rol had dan eerder die dag, toen hij met z'n trio in W2 een zinderend concert gaf. Prachtig was de verschijning van de 79-jarige bassist Henry Grimes, die nog speelde met de legendarische saxofonist Albert Ayler, wiens werk naast dat van

John Coltrane centraal staat op de recente cd van het trio, *Live At Village Vanguard*.

Een uur non-stop improvisatie, waarin Ribot met als houvast kleine stukjes uit bijvoorbeeld Coltranes *Dearlly Beloved*, steeds dieper over zijn gitaar gebogen krakend, swingend, rockend en soms heel teder speelde. Grimes pakte een viool ter afwisseling en drummer Chad Taylor liet de cimbalen dansen terwijl Ribot in opperste concentratie de lijnen uitzette.

's Avonds speelde Ribot op een andere gitaar, de Gretsch van Anton Goudsmit. De toon werd lieflijker, zijn spel gracieuzer, maar het leek toch alsof hij meer met de mogelijkheden van zijn geleende instrument bezig was dan met het zoeken naar contact met de mannen van Zapp4 naast hem.

Dat deed Goudsmit zelf, later op de avond, wel. Hij was te gast bij het Amerikaanse trio The Bad Plus, een van de toonaangevende jazzbands van dit moment. *Very brave*, zoals bassist Reid Anderson zei, want Goudsmit moest opboksen tegen het ijzersterke spel, vol verrassende wendingen van pianist Ethan Iverson. Maar Goudsmit liet zich niet intimideren en kreeg van The Bad Plus ruimte genoeg zich op zijn gitaar uit te leven.

Gekozen was niet voor de meest complexe stukken uit het Bad Plus-repertoire, drie nummers kwamen van het toegankelijke *These Are The Vistas* (2003). Maar het was knap hoe Goudsmit in het tedere, aan Thelonious Monk herinnerende *Guilty*, Iverson van repliek diende. Ze vonden elkaar steeds beter en het mooie slotstuk *Everywhere You Turn* kreeg dankzij Goudsmit een extra dimensie. Knap, bij zo'n sterk op elkaar ingespeeld trio. **Gijsbert Kamer**